

SCORUȘUL NEGRU

ÎN S.U.A

articolul lui Bill Flemer, traducere: Gentischer Zsófia

Denumirea maghiară:	fekete berkenye	română:	scorușul negru
Familia:	<i>Rosaceae</i>		
Tipul:	arbust cu frunze căzătoare, cu tulpina lemnoasă		
Dimensiuni:	Înălțime 0,9m-1,8m, lățime similară. Creștere anuală medie: mai puțin de 30 cm		
Inflorescențe:	albe		
Recoltă/productie:	de la violet închis la negru		
Rezistență:	USDA zona 3		
Răspândire:	Noua Scoție, Florida, Indiana		

Observație: Arbust ce formează un tufiș (tufăriș) rezistent, des, care se adaptează foarte bine atât la zonele umede, cât și la cele uscate. Frunzișul luminos capătă în anotimpul toamnic o nuanță roșiatică, și la respectivul moment aduce cu sine o producție de culoare violacee-neagră. Aceasta poate fi plantată atât în locuri luminoase, cât și umbroase, deopotrivă.

Variații ale plantei de cultură:

var. *elata* – arbust rotund, masiv, cu flori albe. Fructul de culoare neagră persistă până iarna. A

Mai înalt, mai puțin rezistent

var. *grandifolia* *Este mai înalt, și florile, dar și fructele sale sunt mai mari.*

'Autumn Magic' – (Magia toamnei) – În anotimpul toamnic, prezintă un frunziș de culoare roșu intens, aprins.

'Morton' (Iroquois Beauty TM /Frumusețe) – plantă pitică cu înălțimea de cca. 90 cm

'Viking' – arbust de 1,2 – 1,8 m, frunzișul său luminos, de culoare verde profund, se transformă toamna într-o nuanță roșiatică.

Produce fructe de dimensiuni mari, negre.

Descrierea plantelor nu constituie o știință exactă. Întrucât experiențele mele directe legate de scorușul negru (*Aronia melanocarpa*) provin în mare parte din școala superioară, am utilizat cărțile mele de referință obișnuite pentru a afla cum se comportă într-un mediu natural. Majoritatea autorilor amintesc această plantă numai la notele de subsol, comparativ cu planta sa înrudită, cu o mai mare popularitate, și anume scorușul roșu (*A. arbutifolia*). Însă, chiar și teva dintre descrierile mai succinte diferă unele de altele în ceea ce privește multiplele proprietăți de bază.

Să începem cu acele proprietăți cu care acestea sunt de acord. Scorușul negru este un arbust cu un aspect exterior atractiv, plăcut, cu frunze căzătoare, aparținând familiei rozaceelor, zona sa de vegetație originală extinzându-se de la Canada de sud-est până la Carolina de Sud, Georgia și Tennessee. Toată lumea laudă deopotrivă capacitatea sa de adaptare, ea reușind să supraviețuiască atât în zonele umede, cât și pe solurile uscate, secetoare, aride, neroditoare. Poate fi întâlnit și pe lângă drumuri și garduri.

Frunzișul prezintă o nuanță roșiatică a vinului de toamnă, fiind amintită culoarea sa de un roșu aprins, intens, ca și caracteristică primară a plantei. Și producția sa luminoasă, de culoare violacee-neagră este lăudată, asemenea florilor sale mici, albe sau roz, cu cinci petale care apar între lunile aprilie-iulie, în funcție de zona sa de vegetație.

În ceea ce privește celelalte caracteristici ale fructului, părerile sunt diferite. DeGraff și Witman enumeră șapte specii de păsări care consumă acest fruct, printre ele numărându-se și *cedar waxwing*. Cei doi autori enumeră 12 păsări care sunt consumatoare de scoruș roșu, printre ele

amintind șapte specii care preferă și scorușul negru, în afară acestora fiind și curca, fazanul, gușa roșie sau macaleandrul, codobatura și graurul.

Dintre cele 12 specii, 5 sunt în primul rând consumatoare de scoruș negru, specia de **örvös** mâncând până și mugurii. (Mănâncă până și nasturii de pe canapea...eu nu i-aș ține în jurul casei). Michael Dirr susține că fructul roșu, roșiatic este denumit în limba engleză ca „**fanyarka**” (amăruie) datorită gustului său; acesta nefiind preferat nici măcar de păsări.

Este posibil ca acesta să fie consumat sub efectul unei constrângeri, deoarece așa li se recomandă de către părinți? Este posibil ca expresia „mâncare preferată” să însemne faptul că este mult mai tare preferat în comparație cu o bătaie copioasă, sau cu un așa-zis „arest la domiciliu”? Să trecem mai departe.

Celălalt domeniu în care părerea specialiștilor diferă îl reprezintă caracteristicile sau particularitățile privind înălțimea și creșterea. Conform uneia dintre opinii, scorușul negru atinge înălțimi mai mari decât cel roșu, ajungând la 3 metri; alții sunt de părere că cel roșu este mai înalt, având o înălțime de 1,8-3 metri, în timp ce cel negru 90cm-1,5m. În mod aferent unor păreri ulterioare, înălțimea scorușului roșu este de 60cm-2,5m. Proprietăți de creștere? În opinia anumitor specialiști, scorușul roșu este rezistent, alții susținând contrariul. Rezistență: 5-8, sau altfel spus: 3a, 4b, 3b-7b, 4-9. Alte întrebări în legătură cu rezistența sa?

Se pare că Dirr oferă cele mai utile informații în cadrul acestei teme, în ceea ce privește enumerarea variațiilor. Unul dintre variațiile scorușului negru (*A. elata*) este caracterizat de acesta ca fiind mult mai înalt comparativ cu specia de bază, atingând chiar și peste 3 metri, având inflorescențe și fructe de dimensiuni mai mari. Descrie și numeroase variații ale plantei de cultură, care sunt în general mai dese și prezintă o coloratură mult mai frumoasă în anotimpul tomonic.

Nu deseori se întâmplă în stocul unei pepiniere medii, însă din fericire, scorușul negru primește tot mai mult aprecierea și recunoașterea sa binemeritată. Ciorchinele sale de fructe ce atarnă, de culoare neagră strălucitoare oferă împreună cu fondul de frunze de un verde viu, intens, un peisaj plăcut în anotimpul cald, dar ne oferă o imagine minunată și în momentul înfloririi, dar și toamna, chiar și dacă privim de la depărtare.

Acest arbust rezistă și tolerează orice tipuri de condiții: zone mlăștinoase, băltoase, soluri uscate, nisipoase, secetă, sare și poluare a mediului. Prezintă, poate, sensibilitate numai la raporturile de luminozitate, tolerează bine semiumbra, însă dacă este păstrată în locuri întunecoase se întinde și devine mai sensibilă la mucegaiul pulverulent.

Există foarte multe contradicții în terminologia scorușului – câteva surse încadrează diversele specii de scoruș, aronie în generația *Pyrus*, în timp ce alții în cea denumită *Photinia*. Până la momentul actual, nu am văzut nici un fel de sursă care să fie întru-totul de acord cu cealaltă, cu excepția aspectului referitor la gradul de dificultate a încadrării acestei generații.

Făcând trimitere la articolul lui Bean, James W. Hardin („The Enigmatic Chokeberries” (Scorușurile/aroniile enigmatice), *Bull. Torr. Club* 100 178-184, 1973.) susține faptul că este imposibilă diferențierea *Aroniei prunifolia* de *Aronia melanocarpa*. Acest lucru este pus pe seama alunecării fondului genetic, din cauza căruia *Aronia arbutifolia* și *Aronia melanocarpa* s-au încrucișat/amestecat. Întrucât semințele pot fi semănate și fără polenizare, astfel planta poate chiar și crește și astfel se formează diverse variații.

Swink și Wilhelm au făcut o observație asemănătoare; opinia lor este că orice plantă cu frunze și flori netede trebuie considerată ca *Aronia melanocarpa*.

Pentru a complica și mai mult lucrurile, nici *Aronia prunifolia* și nici *Aronia melanocarpa* nu se colorează corespunzător toamna. Întrucât speciile sunt foarte greu de diferențiat, poate surveni situația în care plantele sunt etichetate greșit. Atunci când la alegerea plantei, criteriul sau punctul de vedere îl reprezintă culoarea toamnică, merită a fi cumpărate toamna. Pot fi ușor replantate, planta poate fi plantată chiar și imediat înainte de anotimpul rece. Vă recomand cu căldură acea plantă tuturor celor cărora le-ar plăcea ceva de modă veche, și totuși ceva diferit.

Frunzele

Produce frunze numai în cea de-a 2/3-a superioară a plantei, acestea fiind de un verde intens, viu, aspectuoase, făcându-și apariția în luna aprilie. Prezintă o lungime de numai 2,5-7,5 cm, în general sunt lipsite de boli și dăunători. Din păcate, frunzele se închid la culoare o dată cu trecerea anotimpului, astfel încât ele ascund fructele închise la culoare.

Descriere taxonomică

Se modifică și oscilează de la forma elipsoidală, a unui ou întors până la cea a unei lăncii răsucite, întoarse, alungite, cu vârfuri ascuțite sau obtuze, tocite. Lungime de 2,5-7,5 cm, cu frunze netede în întregime sau aproape în întregime. La margini, prezintă un aspect ușor zimțat, codița frunzei având 0,6 cm sau mai puțin.

Inflorescențe/flori

Prezintă un aspect plăcut cu frunzișul strălucitor, luminos pe fundal, florile sale alb-rozalii putând fi regăsite la mijlocul lunii mai într-o structură florală cu 8 flori, având o lățime de circa 5,0 cm.

Descriere taxonomică

Inflorescențe netezi, cu o lățime de 3,5-5,0, lejere, care conțin în medie 5-8 buc de flori de dimensiunea de 0,9 cm, cu **himportokok** roșiatice.

Fructe

Fructele negre-albăstrui cu diametrul de 0,6 cm atârnă în corimbi de câte 10 pe coceanele roșii. În luna septembrie capătă culoare, însă pot fi observate cu dificultate până când frunzele nu se colorează și nu cad. Fructele persistă până în luna ianuarie, însă atunci începu deja să se ofilească. Denumirea sa (în limba engleză înseamnă „amar”) face trimitere la gustul său, pe care păsările cu siguranță nu îl preferă, însă are un gust plăcut, dacă îl îndulcim puțin. Câteva firme, cum ar fi Wildland produc deja suc de fructe de Aronie pentru consum.

Păsările cântătoare și cele sălbatice de munte preferă fructul amărui în lunile de iarnă în mod identic numeroaselor mamifere mici.

Descriere taxonomică

Fruct cu sămburi, cu diametrul de 0,6 cm, rotund, de culoare violacee-neagră.

Culoare toamnică

Culoarea din etapa târzie a lunii octombrie a frunzelor se extinde de la roșu carmin la roșu de vin, chiar și până la culoarea piersicii.

Coaja

Coaja netedă de culoare maroniu-roșiatică a scorușului nu este una deosebit de evidentă, aceasta având pete clar vizibile pe ea, cojindu-se „încrețit”. Ramurile tinere sunt mai subțiri, de culoare maroniu-gălbuie, coaja lor cojindu-se în solzi argintii.

Patologie

Această specie nu este complet și în întregime ferită de boli și agenți dăunători. Se poate întâmpla ca mușcăreala crengilor/vreascurilor și a fructelor, fiind experimentate deja și formarea anumitor pete la nivelul frunzelor și ruginirea, însă acestea nu au avut niciodată efecte secundare dăunătoare.

Înmulțirea

Semințele trebuie puse în turba umedă în mod stratificat timp de 3 luni la o temperatură între 1-5 C°.

Butașii semilemnoși cumpărați primăvara timpuriu vor face ei înșiși rădăcini - eu însumi am obținut un succes de 100% cu îmbibarea în 1000ppm IBA.

Împărțirea sau distribuția rădăcinilor s-a dovedit, de asemenea, una de succes. Vlăstarele rădăcinilor tăiate cu sapa tăioasă, ascuțită se pornesc/formează aproape de fiecare dată, oriunde le-am planta în grădină.

Observație

În mod similar fiecărei specii de scoruș, și acest arbust reprezintă planta fiecărui anotimp. Toleranța crescută față de poluarea mediului, secetă, insecte și diferite boli, afecțiuni explică motivul pentru care acesta este atât de popular în rândul pepinierelor - „În Minnesota este printre primii arbuști plus unu”, i-a încadrat nr. din iunie-iulie a *Minnesota Horticulturalist* 106(6) 152-154, 1978.

Recomandări sau propuneri de utilizare

Acest arbust cu nivel de creștere scăzut poate fi utilizat într-o masă mare, și ca cel mai eficient gard, cu rol limitator. Datorită formei sale alungite, oferă un fundal excelent plantelor perene cu nivel scăzut de creștere sau la adresa plantelor acoperitoare de sol în locuri mai regulate și înguste. Datorită toleranței sale crescute la secetă, a toleranței solului compactat, aglomerat și sărat, constituie planta ideală a drumurilor, șoselelor și a locurilor de parcare.

Asocieri de plante:

Zone mlăștinoase

Betula pumila, *Calpogon tuberosus*, *Chamaedaphne calyculata angustifolia*, *Dryopteris thelypteris pubescens*, *Hypericum virginicum*, *Larix laricina*, *Osmunda regalis spectabilis*, *Rhus vernix*, *Spiraea tomentosa rosea*, *Vaccinium corymbosum*, *Vaccinium macrocarpon*.

Zone cultivate/lucrate, turboase

Aletris farinosa, *Alnus rugosa*, *Asclepias incarnata*, *Ludwigia alternifolia*, *Populus tremuloides*, *Salix glaucophylloides*, *Solidago patula*, *Xyris torta*.

Platou/câmpie turboasă, păduroase

Bartonia virginica, *Gaultheria procumbens*, *Nyssa sylvatica*, *Populus tremuloides*, *Quercus palustris*, *Rubus hispidus*.

Soluri uscate, nisipoase

Hieracium canadense fasciculatum, *Lespedeza capitata*, *Potentilla simplex*, *Vaccinium angustifolium*, *Viola fimbriatula*.

Efecte medicinale

În vremurile de demult atribuiam puține efecte medicinale acestei plante, însă conform cercetărilor mai recente, *Aronia melanocarpa* conține profenoloni într-o concentrație ridicată, respectiv antocianoni care stimulează circulația sanguină, protejează căile urinare și fortificază inima.

Conform cercetărilor derulate în cadrul universității din Illinois, *Aronia* poate conține componente care sunt benefice și eficiente împotriva cancerului și a afecțiunilor cardiace.

Bill Flemer poate fi contactat în cadrul Pepinierii Mapleton din Kingston. Tel. (609) 430-0366

www.aronia-ro.ro